

Kompensationsgradsrapporten 2018

- Hur stor blir pensionen för 1960-talisterna?

Sammanfattning

En viktig uppgift för aktörerna på den svenska pensionsmarknaden är att ge tillförlitliga pensionsprognoser till individer så att de kan ta välgrundade beslut om sin egen pension. Pensionen bygger på intjänande under hela arbetslivet och kännedom om egna förutsättningar tidigt i livet ger större möjlighet att få en bra ekonomi på äldre dar.

minPension är en neutral och oberoende webbplats där alla som tjänat in till pension i Sverige kan se sin samlade pension och göra pensionsprognoser. Vid årsskiftet 2017/2018 hade minPension cirka tre miljoner registrerade användare. Det är utifrån ett urval av dessa individers pensionsprognoser som undersökningen är gjord.

Genom minPensions unika statistik kan vi också ta fram sammanställningar på en övergripande nivå av vilka effekter pensionssystemet får för olika grupper av pensionssparare. Detta har visat sig vara av stort intresse, bland annat för olika typer av beslutsfattare.

Sjunkande pensioner

Mediankompensationsgraden för urvalet är 59 procent, två procentenheter lägre än den mätning som gjordes 2015. Den sänkta kompensationsgraden kan ha flera orsaker. Dels har användarnas sammansättning förnygrats, vilket till exempel innebär längre livslängdsantaganden totalt. Yngre generationer har en lägre median kompensationsgrad än äldre generationer, givet samma pensionsålder. Vi har sedan förra mätningen fått en miljon fler användare, vilket också påverkar sammansättningen. Prognosröntan, det vill säga antagandet om framtida värdeutveckling på kapitalet, har sänkts något jämfört med förra mätningen.

Skillnad mellan kvinnor och män

Det finns en tydlig skillnad i genomsnittlig kompensationsgrad mellan kvinnor och män. Generellt har männen en högre kompensationsgrad än kvinnor. De får ut en högre pension i förhållande till sin slutlön än vad kvinnor får. Orsaken är sannolikt att kvinnors och mäns arbetsliv fram till pensionen ser olika ut. Kvinnor jobbar mer deltid och har större frånvaro på grund av sjukdom och föräldradighet. Utrikes födda har också generellt en lägre kompensationsgrad. Även här är det troligt att färre år på den svenska arbetsmarknaden spelar roll.

Bland 1950-talisterna är skillnaden i kompensationsgrad mellan könen drygt fem procentenheter. Men i de yngre generationerna är skillnaden mellan män och kvinnors kompensationsgrad lägre. Bland 1980-talisterna har männen i genomsnitt drygt en procentenhet högre kompensationsgrad än kvinnorna. Det beror till stor del på att männens kompensationsgrad från den allmänna pensionen minskar i de yngre generationerna. Skillnaden i median kompensationsgrad för allmän pension mellan en man född på 1950-talet och en man född på 1980-talet är drygt sex procentenheter. För kvinnorna är skillnaden knappt tre procentenheter. En orsak kan vara att etableringsåldern på arbetsmarknaden stigit. Mellan 1985 och år 2000 steg etableringsåldern, den ålder då 75 procent av en årskull etablerat sig på arbetsmarknaden, med sex år, enligt Statistiska centralbyrån. Sedan dess har den stigit med ytterligare två år. Färre år i arbete får konsekvenser för pensionen eftersom intjänandet

minskar. Kvinnor har sedan tidigare ett lägre totalt intjänande vilket kan innebära att deras förändring mellan olika generationer inte blir lika stor.

Skillnad mellan olika tjänstepensionsavtal

Kompensationsgraden varierar mellan olika tjänstepensionsavtal. Bland 1950-talisterna har privatanställda tjänstemän och statligt anställda högre kompensationsgrad än kommun- och landstingsanställda och privatanställda arbetare. Män har generellt högre kompensationsgrad än kvinnor. Bland 1980-talisterna finns inte samma tydliga skillnad. Här har kompensationsgraden för männen närmast sig kvinnornas och det är inte heller lika stora skillnader i utfall mellan de olika avtalen. En skillnad mellan de olika generationerna är att de äldre generationernas prognoser till stor del bygger på intjänad pension medan de yngre generationerna till stor del baserar sig på prognosantaganden. Det finns därför anledning att löpande följa hur deras pensionsprognoser utvecklas. Avtalens konstruktion har ändrats under årens lopp, från förmånsbestämda- till premiebestämda pensioner. Generationen som är född på 1980-talet har i huvudsak premiebestämd pension.

1960-talisternas pension

I del två av rapporten tittar vi särskilt på 1960-talisterna. För den generation som nu närmar sig pensionen, är den genomsnittliga kompensationsgraden generellt något lägre än för 1950-talisterna. Kvinnor har en lägre kompensationsgrad än män och utrikes födda har en genomsnittlig kompensationsgrad som ligger under 50 procent för användare i normala inkomstlägen. Kommun- och landstingsanställda och privatanställda arbetare har lägre genomsnittlig kompensationsgrad än statligt anställda och privatanställda tjänstemän.

Kompensationsgraden varierar också med olika inkomstnivåer. De 1960-talister som ingår i urvalet och som har låga inkomster har de högsta kompensationsgraderna. De med månadslöner i spannet 35-40 000 kr har den lägsta kompensationsgraden, det vill säga deras förväntade pensioner är lägre i förhållande till den förväntade slutlönen jämfört med användare med lägre och högre löner. En orsak kan vara att individer i det här inkomstintervallet sällan får ett tillskott till pensionen via garantipensionen, något som de med lägre löner ofta får. De hamnar också under gränsen för att få en större inbetalning till tjänstepensionen.

Hur kan pensionen påverkas?

Rapporten avslutas med fyra olika typfall, 50-åringar med olika livsinkomster och lön. Vi ser hur deras pensionärsplånböcker påverkas om de arbetar längre, sparar eller amorterar. Att arbeta längre är det som inte kräver aktiva beslut här och nu, men med 10-15 år kvar i arbetslivet är det hög tid för 1960-talisterna att fatta andra beslut som påverkar deras ekonomi på äldre dar.

Del 1

Kompensationsgradsrapport 2018

Bakgrund och syfte

Pensionen i det svenska pensionssystemet kommer från olika håll. Dels i form av allmän pension från staten, dels från arbetsgivare i form av tjänstepension men även från olika typer av privat pensionssparande. En viktig uppgift för aktörerna på den svenska pensionsmarknaden är att ge tillförlitliga pensionsprognoser till individer så att de kan ta välgrundade beslut om sin egen pension.

minPension är en neutral och oberoende webbplats där alla som tjänat in till pension i Sverige kan se sin samlade pension och göra pensionsprognoser. Vid årsskiftet 2017/2018 hade minPension cirka tre miljoner registrerade användare. Det är utifrån ett urval av dessa individers pensionsprognoser undersökningen är gjord.

Ett mått som använts och fått spridning för att jämföra pensionsnivåer är *kompensationsgraden*, det vill säga hur stor andel pensionen är jämfört med slutlönen. Syftet med kompensationsgradsberäkningarna är att studera kompensationsgraden i pensionssystemet för enskilda individer födda 1953 eller senare för att undersöka om det råder skillnader mellan kön, åldrar och olika avtalsområden inom tjänstepensionen eller andra faktorer som kan tänkas bidra till olika utfall. Vi vill också bilda oss en uppfattning om på vilket sätt minPensions användare skiljer mot Sveriges befolkning som helhet i motsvarande åldersspann. På så sätt vill vi sprida kunskap om pensionssystemet både inom branschen och till pensionsspararna.

Vi har i årets rapport lagt extra fokus på minPensions användare som är födda på 1960-talet. De allra flesta från den första generationen som delvis omfattades av förändringarna i den allmänna pensionen, 1940-talisterna, har slutat arbeta. En stor del av 1950-talisterna har gått i pension eller kommer att göra det om något år. Sedan är det 1960-talisternas tur.

Tidigare rapporter

År 2016 presenterade vi den första delrapporten "Hur stor blir pensionen?". I rapporten studerade vi om det fanns några skillnader i genomsnittlig kompensationsgrad mellan kvinnor och män och inom olika avtalsområden. Vi tittade särskilt på kompensationsgraden för 1950-talisterna.

[Rapporten finns att läsa här >>](#)

<http://mb.cision.com/Public/1011/9964990/976c3e7e3feb1cd3.pdf>

Förra året (2017) bearbetade vi med hjälp av Statistiska centralbyrån (SCB) samma material med vissa justeringar och lyfte fram kompensationsgrader för utrikes födda.

[Rapporten finns att läsa här >>](#)

https://minpension.files.wordpress.com/2017/04/rapport_hur-stor-blir-pensionen-fc3b6r-utrikes-fc3b6dda.pdf

Definitioner och variabler

I våra beräkningar har vi endast tittat på de pensioner som ingår i beräkningsunderlaget på minPension.se, det vill säga i den allmänna pensionen

- inkomstpension/tilläggs pension
- premiepension
- garantipension

Till det kommer tjänstepensioner och eventuellt privat pensions sparande.

Minpension.se har alltså inte med äldreförsörjningsstöd, bostadstillägg för pensionärer eller utländska pensioner i beräkningarna av prognoser.

Hur har vi räknat?

Prognosberäkningen utgår från "Standard för pensionsprognoser" (som utarbetats av Svensk Försäkring och Pensionsmyndigheten) som är en rekommendation till ett gemensamt sätt att beräkna pensionsprognoser. Standarden ska svara på frågan "Om jag fortsätter att arbeta och spara som i dag, hur mycket pension per månad kan jag då förväntas få?". För att resultatet av pensionsprognosen ska bli jämförbart med nuvarande lön och inte missuppfattas av användaren presenteras resultatet i dagens pris- och löneläge. Det innebär att inflation och inkomstillväxt sätts till noll. Detta tillsammans med antagandet om att framtida inkomster och sparande förblir oförändrade, gör att slutlönen blir lika med nuvarande lön och framtida premieinbetalningar förblir oförändrade fram till pension.

Kapitalavkastningen, som uttrycks som en överavkastning, är i "Standard för pensionsprognoser" satt till 2,1 procent. Överavkastning innebär här avkastning utöver löneutveckling. För jämförelsens skull har vi i den här rapporten satt pensionsåldern till 65 år och alla försäkringar tas ut livsvarigt eller enligt längsta möjliga uttagstid. Exempel: inom individuellt pensions sparande, IPS, är det längsta uttagsalternativet 20 år.

Eftersom kompensationsgraden är en kvot, där täljaren utgörs av pensionen och nämnaren av lönen innan pension, behöver dessa begrepp definieras. Hur vi väljer att definiera begreppen kommer att påverka utfallet i beräkningen. I den här studien faller det sig naturligt att använda sig av den *slutlön* som fås i de simulerade pensionsprognoserna. Eftersom lönetillväxten sätts till noll kommer vi få att slutlönen är lika med den nuvarande lönen. Pensionen har definierats som den prognostiserade pensionen som fås i prognossimuleringarna. Inom den allmänna pensionen sker den första pensionsutbetalningen vid 65 år och noll månader.

Efter det räknas den allmänna pensionen om på grund av *taxeringsförfarandet* (nya pensionsrätter för de två senaste åren innan pension räknas in vid årsskiften) och *följsamhetsindexeringen*. Därmed kommer den allmänna pensionen att fluktuera något i början av utbetalningstiden. Av detta skäl har vi valt att mäta pensionen två år efter tidpunkten för pensionering, då den allmänna pensionen hunnit stabilisera sig.

Det är också viktigt att poängtera att pensionen som vi mäter består dels av *allmän pension* där eventuellt garantitillägg, tilläggs pension och garantipension ingår, dels av *tjänstepension* och dels av *privat pensions sparande*. Kompensationsgraden kommer att beräknas

för var och en av dessa delar, vilket gör att vi kan se hur respektive pensionsform är med och bidrar till kompensationsgraden.

När vi studerar kompensationsgraden kommer vi att använda oss av medianen istället för medelvärdet. Medianen påverkas inte i lika stor utsträckning som medelvärdet av extrema observationer och sneda fördelningar, vilket gör den till ett bättre mått av kompensationsgradens genomsnittliga nivå. Det ska också uppmärksammas att *summan av de tre olika pensionsformernas medianer*, beräknade var för sig, inte nödvändigtvis är lika med den totala mediankompensationsgrad som vi får om vi inte delar upp pensionen på respektive pensionsform utan beräknar mediankompensationsgraden på den totala pensionen. Det ska dock visa sig att skillnaderna i de flesta fall är mycket små. Vi kommer därför endast att studera mediankompensationsgraden efter uppdelning på respektive pensionsform och benämna summan av dessa som den totala mediankompensationsgraden.

I de prognossimuleringar som görs får vi uppgifter om ett antal variabler som vi behöver för att studera kompensationsgraden. Förutom prognostiserad pension och slutlön per individ får vi bland annat uppgifter om kön, ålder och avtalstillhörighet inom tjänstepensionen. Efter bearbetning av SCB, Statistiska centralbyrån, har vi lagt till variabler för utrikes eller inrikes född, och antal individer i de olika grupperna i vårt underlag och för Sveriges befolkning. SCB har också stämt av att inkomstuppgifterna från våra användare överensstämmer med taxerad inkomst. Underlaget i rapporten är 125 000 prognoser.

Urval och avgränsning

Totalt under år 2017 har drygt nio miljoner pensionsprognoser gjorts på minPension.

Vi får på så sätt tillgång till ett omfattande datamaterial till underlag för bland annat kompensationsgradsberäkningar.

I urvalet till kompensationsgradsberäkningarna med pensionsålder 65 år har vi valt att ta med personer som

- är födda 1953 eller senare
- har en månadslön mellan 5 000 och 200 000 kronor
- gjort pensionsprognos på minPension någon gång under år 2017.

Vi har även valt att personer som har en eller flera *manuellt registrerade försäkringar* eller uppfyller vissa *specifika kriterier* inte ska ingå i urvalet. En manuellt registrerad försäkring innebär att användaren själv lagt till en försäkring samt angett en premieinbetalning till den. Anledningen till att vi inte vill ha med dessa individer är att det finns en risk att användaren angett felaktiga uppgifter, till exempel att premieinbetalningen är inaktuell eller på annat sätt felaktig. Det finns också en risk att den försäkring som registrerats manuellt redan finns inrapporterad från ett försäkringsbolag vilket gör att vi får så kallade dubletter. De ovan nämnda specifika kriterierna som gör att individen inte heller ska ingå i urvalet är till exempel att uttag av ålderspension redan påbörjats, att individen har hel eller partiell sjukersättning eller att vi har för osäkra uppgifter för att kunna lita på prognosen. I urvalet har vi sedan plockat ut användare med vissa på förhand bestämda födelsedatum.

Resultat

Urvalets fördelning

Vi har valt att dela upp urvalet på kön och även på utrikes och inrikes födda. Skälet till det är att våra tidigare rapporter har visat att kompensationsgraden skiljer sig åt i de grupperna. Vi kan också se att kvinnor och utrikes födda är underrepresenterade i vårt urval jämfört med befolkningen i stort. Männerna är överrepresenterade. Jämfört med användarna 2015 har dock andelen kvinnor ökat från 41 till 42,7 procent och de utrikes födda från 9,6 till 10 procent. Männens andel har på motsvarande sätt minskat från 59 procent år 2015 till 57,3 procent 2017

I tabell 1 har vi delat upp minPensions användare och jämfört med motsvarande åldersgrupper i Sveriges befolkning.

Tabell 1

	minPensions användare	Sveriges befolkning*
Män	57,3	50,2
Kvinnor	42,7	49,2
Utrikes födda	10,0	17,0

*Folkbokförda 31/12 2016 ålder 19-63 år.

Tabell 1: Andelen män och kvinnor och utrikes födda bland minPensions användare jämfört med Sveriges befolkning.

Användarna av tjänsten har högre löner än Sveriges befolkning som helhet i motsvarande ålder. Det gäller även om vi bryter ner resultatet, till exempel med hänsyn till kön, ålder eller utrikes, inrikes född. Den procentuella skillnaden minskar med stigande ålder. Ju äldre och ju närmare pension desto mindre skillnad mellan minPensions användare och befolkningen i stor i samma åldersgrupper. Sveriges befolkning födda på 1950- och 1960-talet har i omkring 80 procent av medianinkomsten för minPensions användare.

Störst skillnad i löneinkomster mellan gäller för utrikes födda. Gruppen utrikes födda bland minPensions användare har en medianinkomst på 392 000 kronor medan motsvarande grupp i Sveriges befolkning som helhet har en medianinkomst på 138 000 kronor. De utrikes födda som loggat in på minPension har nästan tre gånger så hög inkomst som gruppen som helhet.

Tabell 2

	minPensions användare	Sveriges befolkning*
Totalt	408 136	278 014
Män	435 901	315 000
Kvinnor	374 569	244 680
Utrikes födda	391 863	138 260
Inrikes födda	410 010	302 755
Födda 1953-1959	384 742	307 708
Födda 1960-1969	420 000	340 379
Födda 1970-1979	444 000	328 093
Födda 1980-1989	409 124	256 913

* Folkbokförda i Sverige 31/12 2016, 19-63 år.

Tabell 2: Löneinkomster, median, hos män, kvinnor, utrikes födda och löneinkomster i olika generationer hos minPensions användare jämfört med motsvarande grupper bland Sveriges befolkning.

Vi har i den här rapporten inte fördelat löneinkomsterna på respektive avtal. Det gjorde vi i rapporten med underlag från 2015 års användare. Där visade det sig att i de olika avtalen var löneinkomsterna i stort överensstämmande mellan användarna och motsvarande grupp bland Sveriges befolkning.

Där såg vi också att andelen användare i de olika avtalen skiljer sig något åt. Individer med statlig anställning och privatanställda tjänstemän är något överrepresenterade medan privatanställda arbetare och kommun- och landstingsanställda är något underrepresenterade. Beroende på lönenivåerna i de olika avtalen kan inkomstskillnaderna mellan våra användare och Sveriges befolkning i stort vara högre än skillnaden inom respektive kollektivavtal.

Kompensationsgradens läge och spridning

Diagrammet nedan visar medianen för kompensationsgraden för minPensions användare. Mediankompensationsgraden är den kompensationsgrad som delar urvalet mitt itu, det vill säga att 50 procent av individerna har en lägre kompensationsgrad än mediankompensationsgraden och 50 procent har en högre. Medianen för samtliga är 59,2 procent.

Diagram 1

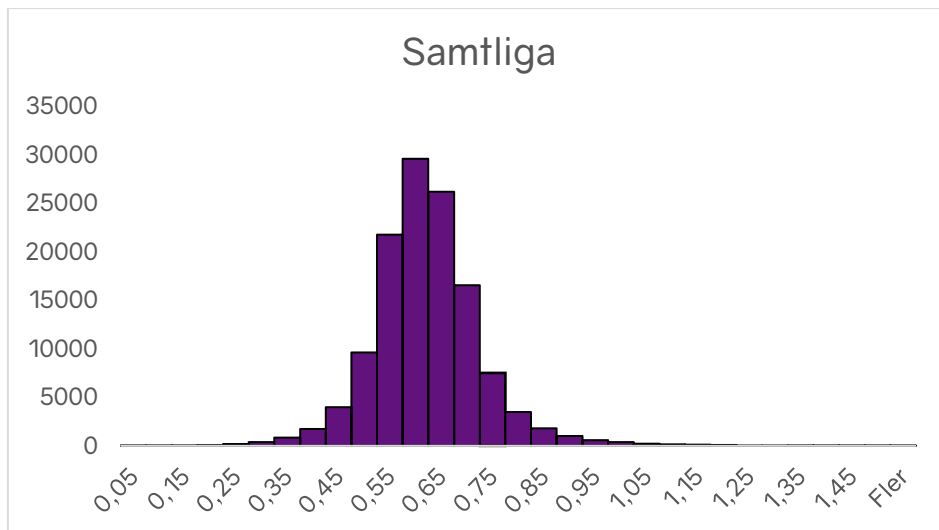

Diagram 1: Spridningen i kompensationsgrad för alla användarna, ålder 19-63 år

Om användarna delas upp i grupperna män, kvinnor och utrikes födda skiljer sig kompensationsgraderna åt. Män har den högsta mediankompensationsgraden: 60,4 procent, kvinnor: 57,6 procent. Utrikes födda har den lägsta kompensationsgraden: 52 procent. Här är det dock viktigt att komma ihåg att vi inte delat in urvalet i mer finfördelade grupper efter ålder, avtalstillhörighet och lön vilket gör att urvalets sammansättning i de olika grupperna påverkar kompensationsgraden.

Diagram 2

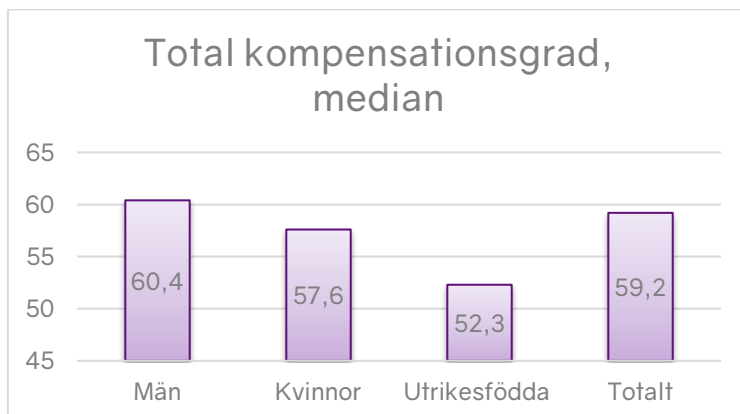

Diagram 2: Skillnaden i total mediankompensationsgrad uppdelad på män, kvinnor och utrikes födda och den totala mediankompensationsgraden för alla minPensions användare 2017.

Jämfört med studien av användarna 2015 har den totala mediankompensationsgraden sjunkit med två procentenheter, från 61 procent till 59 procent. Användarna år 2015 och användarna i den här rapporten är heller inte fullt jämförbara med varandra. Under de två år som gått har minPensions registrerade användare ökat från 2,3 miljoner användare till

närmare 3 miljoner. Andelen nya användare är till större del kvinnor och yngre. Två årskullar, födda 1951 och 1952, finns inte längre med i underlaget eftersom större delen av de årskullarna gått i pension. De årskullarna hade relativt sett höga kompensationsgrader. Prognosräntan, det vill säga antaganden om framtida avkastning på kapitalet, har också sänkts under perioden på grund av det låga ränteläget. Även den förväntade medellivslängden har ökat något, vilket påverkar kompensationsgraden negativt, givet samma uttagsålder som tidigare.

Faktorer som påverkar kompensationsgraden

Det finns en rad faktorer som påverkar kompensationsgraden, alltså pensionens storlek i förhållande till lönen före pension.

Låga kompensationsgrader

Låga kompensationsgrader uppstår när den prognostiserade pensionen är låg i förhållande till slutlönen. Enligt vår bedömning är den vanligaste orsaken att yrkeslivet för individen historiskt sett präglats av deltidsarbete eller ett sent inträde på arbetsmarknaden. Speciellt i det nya pensionssystemet, där varje år i yrkeslivet räknas, påverkas kompensationsgraden negativt. Här berörs särskilt kvinnor samt utlandsfödda med få intjänandeår i Sverige.

En annan grupp som riskerar att få låga kompensationsgrader är höginkomsttagare utan tjänstepension. En anledning till det är att inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp inte är pensionsgrundande inom den allmänna pensionen. Det gör att ingen pension tjänas in på löner över inkomsttaket. Däremot kompenseras höginkomsttagarna inom tjänstepensionen, som har ett högre tak eller inget tak alls för intjänande till nya pensionsrätter. En annan anledning till att höginkomsttagare riskerar att få låga kompensationsgrader är att de höga inkomsterna ofta kommer senare i livet och alltså bidrar under en relativt kort period till den framtida pensionen. Det i kombination med en hög slutlön gör att kompensationsgraden blir låg.

Åldern på individerna i urvalet spelar också roll. Hos minPensions användare finns en övervikt av äldre användare där till exempel livslängdsantagandet är kortare än för yngre generationer. Om åldern för pensionsuttagen är kvar på samma nivå är det troligt att kompensationsgraderna succesivt kommer att sjunka.

Höga kompensationsgrader

Med hög kompensationsgrad menas att den prognostiserade pensionen är hög i förhållande till slutlönen. Detta kan bero på att individen har haft en hög eller normal inkomst under lång tid och sedan gått ner i arbetstid eller blivit arbetslös strax innan pensioneringen. Samma sak kan inträffa om en individ väljer att de sista åren före pensionering börja arbeta som egenföretagare och därmed i många fall sänker sina inkomster. För dessa individer kommer pensionen att bli hög relativt slutlönen och därmed blir kompensationsgraden hög.

Kompensationsgraden blir också hög för individer som under en längre tid haft inga eller mycket låga inkomster. Det beror på det grundskydd som finns inom det allmänna pensionssystemet, med bland annat garantipensionen som täcker upp en riktigt låg pension.

Åldern på individerna spelar också roll. Hos minPensions användare finns en övervikt av äldre användare där till exempel livslängdsantagandet är kortare än för yngre generationer och kompensationsgraden generellt högre givet samma pensionsålder. Den genomsnittliga kompensationsgraden är därför intressant att studera på generationsnivå och att följa över tid.

Diagram 3

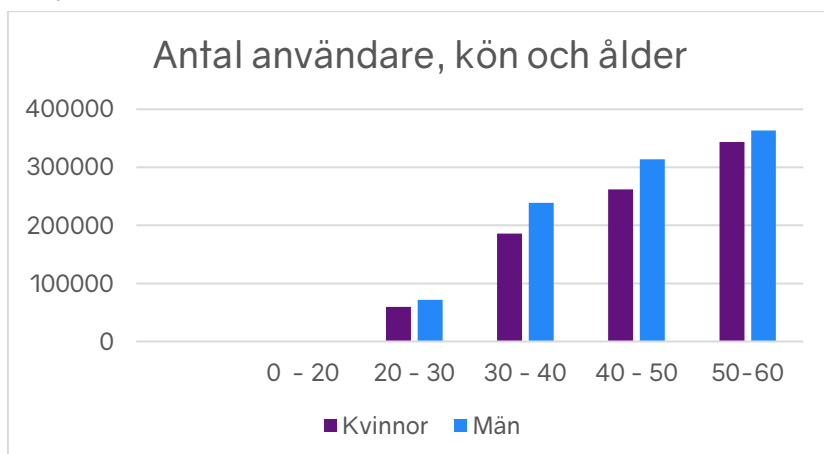

Diagram 3: minPensions användare 2017 uppdelat på olika åldersgrupper. Det finns en tyngdpunkt på äldre användare.

Kompensationsgrad och ålder

Förändras den genomsnittliga kompensationsgraden om vi jämför olika generationer? För jämförelsens skull har vi valt samma inkomstintervall, en månadslön på 25-35 000 kronor.

Här finns tydliga skillnader beroende på vilken ålder individen har. De som är födda på 1950-talet har en mediankompensationsgrad på 59 procent, varav en procentenhet är privat sparande. Födda på 1960-talet har en motsvarande kompensationsgrad på 58 procent, varav knappt en procentenhet är privat sparande. För individer födda på 1970- och 1980-talet är motsvarande kompensationsgrad 55 respektive 54 procentenheter. Här är det privata sparandet försumbart.

Skillnaden är dock stor om vi tittar på underlaget i de olika generationerna. De äldre generationerna, 1950- och 1960-talister är en större grupp bland användarna än de yngre generationerna. Det är också skillnad på hur siffrorna tagits fram. För 1950-talisterna handlar det till stor del om redan intjänad pension, medan 1980-talisterna har det mesta av arbetslivet och intjänandet till pensionen framför sig.

Medellivslängden är en parameter som styr nivån på pensionerna, både den allmänna och de premiebestämda tjänstepensionerna. Yngre generationer har en högre förväntad medellivslängd än äldre generationer. Deras pensionskapital ska räcka längre vilket sänker kompensationsgraden.

Samtidigt har etableringsåldern på arbetsmarknaden stigit. Mellan 1985 och år 2000 steg etableringsåldern, det vill säga den ålder då 75 procent av en årskull etablerat sig på arbetsmarknaden, med sex år enligt Statistiska centralbyrån. Sedan dess har den stigit med

ytterligare två år. Färre år i arbete får konsekvenser för pensionen eftersom intjänandet minskar.

Diagram 4

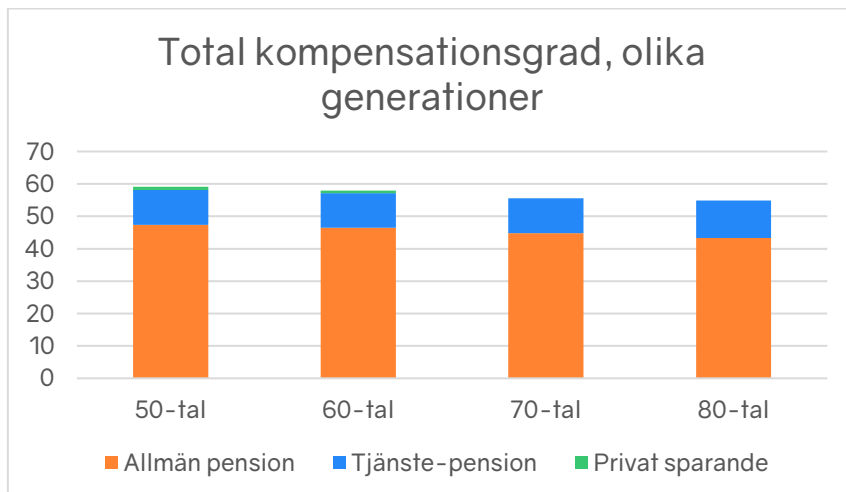

Diagram 4: kompensationsgraden, median, i olika generationer. Inkomstintervall 25-35 000 kronor/månad.

Könsskillnader

Det finns en tydlig skillnad i kompensationsgrad mellan kvinnor och män. Generellt har männen en högre genomsnittlig kompensationsgrad än kvinnor, trots att kvinnor i de äldre generationerna har en något högre andel som kommer från privat sparande. Männen får ut en högre pension i förhållande till sin slutlön än vad kvinnor får. Orsaken är att kvinnor ofta har fler år med deltidsarbete och högre andel frånvaro på grund av föräldraledighet och sjukdom. Det innebär att det totala intjänandet till pension är högre hos män än hos kvinnor, vilket även innebär att kvinnor har en lägre total kompensationsgrad än män även om lönen före pensionen är densamma.

I de yngre generationerna är skillnaden mellan män och kvinnors kompensationsgrad lägre. Till stor del beror det på att yngre män har en lägre kompensationsgrad än äldre män. För de yngre generationerna bygger prognoserna på förväntat intjänande, istället för faktiskt intjänande. Det förväntade intjänandet bygger på att den nuvarande inkomstnivån består och antagandet är lika oavsett kön.

Diagram 5

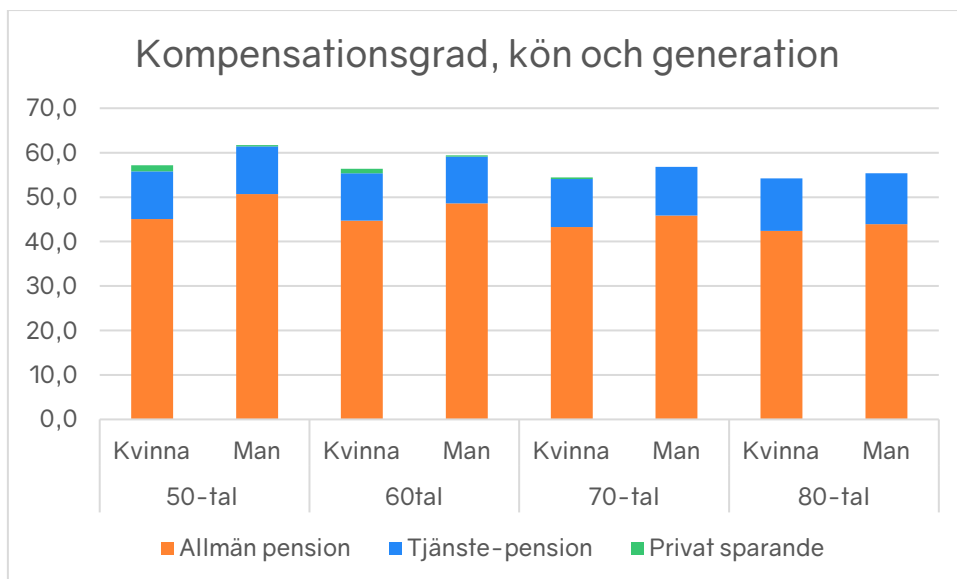

Diagram 5: kompensationsgrad, median, män och kvinnor i olika generationer. Inkomstintervall 25-35 000 kronor/månad.

En manlig 1950-talist med en lön på 25-35 000 kronor i månaden har en genomsnittlig kompensationsgrad på drygt 61 procent om medianen för allmän pension och tjänstepension läggs samman. För 1980-talisten med motsvarande förutsättningar är kompensationsgraden lite drygt 55 procent. En skillnad på sex procentenheter.

Kvinnor födda på 1980-talet har i samma lönelägen en genomsnittlig total kompensationsgrad på lite drygt 54 procent, tre procentenheter lägre än kvinnor födda på 50-talet.

Skillnaden beror på att den del av den totala kompensationsgraden som utgörs av medianen för allmän pension sjunker. Medianen för tjänstepensionernas andel ligger kvar på samma nivå eller ökar något. Det privata pensionssparandets andel av den totala pensionen ligger på låga nivåer. Andelen är högre hos äldre generationer och högre hos kvinnor än hos män. Hos 1980-talisterna finns inget privat sparande, vilket kan bero på att möjligheten att spara i en privat pensionsförsäkring kraftigt begränsats de senaste åren. Andra former av sparande, som möjligen är tänkt att fungera som ett sparande till pensionen, ingår inte i beräkningarna.

Tabell 3

Född	Allmän pension	Tjänstepension	Privat pension
1950-tal	50,7	10,7	0,3
1960-tal	48,6	10,5	0,3
1970-tal	45,9	10,9	0,0
1980-tal	43,9	11,5	0,0

Tabell 3: Genomsnittlig kompensationsgrad för män i olika generationer , lön 25-35 000 kronor / månad.

Tabell 4

Född	Allmän pension	Tjänstepension	Privat pension
1950-tal	45,1	10,7	1,4
1960-tal	44,7	10,7	1,0
1970-tal	43,3	10,8	0,3
1980-tal	42,4	11,8	0,0

Tabell 4: Genomsnittlig kompensationsgrad för kvinnor i olika generationer , lön 25-35 000 kronor / månad.

Skillnader mellan olika avtal

Kompensationsgraden varierar också mellan olika tjänstepensionsavtal.

Bland 1950-talisterna har privatanställda tjänstemän och statligt anställda högre kompensationsgrad än kommun- och landstingsanställda och privatanställda arbetare.

Män har generellt högre kompensationsgrad än kvinnor. Bland 1980-talisterna finns inte samma tydliga skillnad. Här har kompensationsgraden för männen närmast sig kvinnornas och det är inte heller lika stora skillnader mellan de olika avtalen. Tjänstepensionerna bland 1950-talister har både inslag av förmåns- och premiebestämd pension, medan 1980-talisterna i huvudsak har premiebestämd tjänstepension.

Hos de manliga privatanställda tjänstemännen är skillnaden mellan generationerna störst. De som är födda på 1950-talet har en genomsnittlig kompensationsgrad på drygt 66 procent, varav en procentenhet är privat sparande. Samma grupp födda på 1980-talet har en kompensationsgrad på i genomsnitt 55 procent, elva procentenheter lägre. Notera dock att medianen för kompensationsgraden är beräknad på respektive pension. Förändringen i kompensationsgrad är störst i den allmänna pensionen som minskar med drygt åtta procentenheter. Kvinnliga kollegor födda på 1950-talet har i genomsnitt 61 procents kompensationsgrad, medan 1980-talisterna har omkring 55 procent, någon tiondels procent längre än männen i samma ålder. Liknande förändringar finns i andra avtal. Skillnaden i kompensationsgrad minskar i de yngre generationerna men blir också mer lika varandra, oavsett kön.

Underlaget i beräkningarna är dock relativt begränsat för de yngre generationerna. Här bygger också prognosen till stor del på antaganden om framtida intjänade till pensionen. För de äldre generationerna är en större del av prognosen faktisk intjänad pension och gruppen som ingår i underlaget är större.

Diagram 6

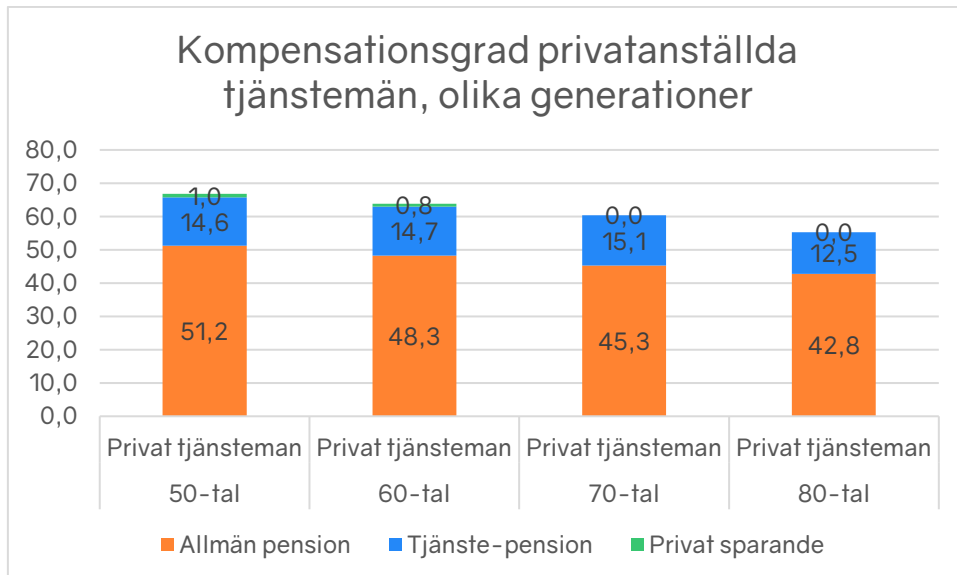

Diagram 6: Skillnaden i genomsnittlig kompensationsgrad, median, för manliga privatanställda tjänstemän i olika generationer i inkomstintervallet 25-35 000 kronor/månad.

För 1980-talisterna bygger prognosen för kompensationsgraden till stor del på prognosantaganden om där den nuvarande inkomsten och tjänstepensionen förväntas var densamma. Prognoserna bygger också på en prognosstandard som i vissa avtal kan innebära att det förväntade intjänandet till tjänstepensionen blir lägre än det faktiskt är. I en del avtal förekommer även flexpension som även den höjer nivån tjänstepensionen. I bland finns intjänandet till flexpension med i prognosberäkningarna, ibland inte.

Tabell 5

Födda 1953-1959			Allmän pension	Tjänstepension	Privat sparande
Egen företagare	Kvinna		46,3	14,6	2,0
Kommun	Kvinna		44,4	10,3	1,4
Privat arbetare	Kvinna		47,0	8,6	0,9
Privat tjänsteman	Kvinna		46,6	13,6	1,7
Stat	Kvinna		45,8	12,6	1,6
Övrig	Kvinna		45,3	11,2	1,5
Egen företagare	Man		50,0	15,8	0,7
Kommun	Man		47,8	10,2	0,2
Privat arbetare	Man		51,5	10,2	0,2
Privat tjänsteman	Man		51,2	14,6	1,0
Stat	Man		49,1	13,3	0,6
Övrig	Man		49,9	11,7	0,4
Totalt	Kvinna		45,1	10,7	1,4
Totalt	Man		50,7	10,7	0,3
Totalt	Alla		47,4	10,7	1,0

Födda 1960-1969			Allmän pension	Tjänstepension	Privat sparande
Egen företagare	Kvinna		44,3	14,1	1,5
Kommun	Kvinna		43,8	10,3	1,0
Privat arbetare	Kvinna		46,7	8,9	0,7
Privat tjänsteman	Kvinna		45,8	14,2	1,2
Stat	Kvinna		44,6	11,8	1,1
Övrig	Kvinna		45,2	9,5	1,1
Egen företagare	Man		47,9	15,0	0,7
Kommun	Man		45,8	10,6	0,1
Privat arbetare	Man		49,4	9,9	0,2
Privat tjänsteman	Man		48,3	14,7	0,8
Stat	Man		46,6	12,5	0,3
Övrig	Man		46,6	9,0	0,3
Totalt	Kvinna		44,7	10,7	1,0
Totalt	Man		48,6	10,5	0,3
Totalt	Alla		46,5	10,6	0,8

Födda 1970-1979			Allmän pension	Tjänstepension	Privat sparande
Egen företagare	Kvinna		43,2	13,0	0,4
Kommun	Kvinna		42,7	10,4	0,2
Privat arbetare	Kvinna		45,0	9,5	0,0
Privat tjänsteman	Kvinna		44,2	14,5	0,5
Stat	Kvinna		42,5	10,5	0,1
Övrig	Kvinna		43,4	8,1	0,2
Egen företagare	Man		46,0	16,5	0,2
Kommun	Man		42,9	10,8	0,0
Privat arbetare	Man		47,0	10,3	0,0
Privat tjänsteman	Man		45,3	15,1	0,0
Stat	Man		43,9	11,3	0,0
Övrig	Man		43,8	7,6	0,0
Totalt	Kvinna		43,3	10,8	0,3
Totalt	Man		45,9	10,9	0,0
Totalt	Alla		44,8	10,8	0,0

Födda 1980-1989			Allmän pension	Tjänstepension	Privat sparande
Egen företagare	Kvinna		43,8	11,7	0,0
Kommun	Kvinna		42,0	11,7	0,0
Privat arbetare	Kvinna		43,6	9,9	0,0
Privat tjänsteman	Kvinna		42,4	12,4	0,0
Stat	Kvinna		42,0	11,6	0,0
Övrig	Kvinna		41,9	5,7	0,0
Egen företagare	Man		45,0	12,5	0,0
Kommun	Man		41,7	11,7	0,0
Privat arbetare	Man		45,2	10,5	0,0
Privat tjänsteman	Man		42,8	12,5	0,0
Stat	Man		42,0	11,9	0,0
Övrig	Man		42,2	6,5	0,0
Totalt	Kvinna		42,4	11,8	0,0
Totalt	Man		43,9	11,5	0,0
Totalt	Alla		43,3	11,6	0,0

Tabell 5: kompensationsgraden - median - i olika generationer. Uppdelat på kön och avtalstillhörighet. I inkomstintervallet 25-35000 kronor.

Kompensationsgrad och längre arbetsliv

Vår undersökning av användarna 2015 visar att arbete längre upp i åren har stor betydelse för den totala kompensationsgraden. Den genomsnittliga höjningen är åtta procentenheter för den som jobbar till 67 år istället för till 65 år.

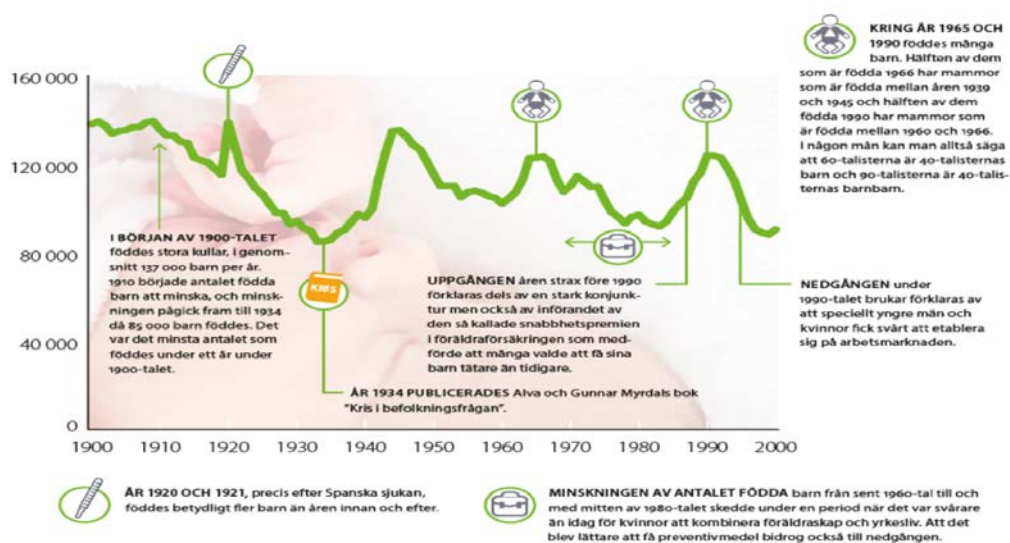
Det innebär att om 1980-talisterna fortsätter att arbeta som nu fram till 67 års ålder kan räkna med en total kompensationsgrad på 62 procent av slutlönen. I de beräkningarna förväntas inbetalningarna till tjänstepensionen upphöra vid 65 års ålder, eftersom de flesta avtal är konstruerade så.

Hur mycket kompensationsgraden stiger för den som arbetar längre påverkas dock både av lön, avtalsområde och eventuella stöd som garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Det finns också andra vägar att höja kompensationsgraden, till exempel via förändrade förutsättningar i tjänstepensionsavtalen och ökat eget sparande. Det finns anledning att återkomma till detta i kommande rapporter.

Del 2

Hur stor blir pensionen för 1960-talisterna?

Vi har i den här rapporten förutom att studera kompensationsgraden för alla användare tittat särskilt på kompensationsgradnivåerna för användare födda på 1960-talet. De är den första generationen där alla omfattas helt och håller av det pensionssystem som antogs av riksdagen i mitten på 1990-talet. Det är också en relativt stor generation, och många finns registrerade på minPension.

1960-talisterna är en stor generation, källa: Statistiska centralbyrån

Precis som 1950-talisterna har 1960-talisterna till stor del både förmåns- och premiebestämda pensioner. De förmånsbestämda pensionerna påverkas i första hand om hur många år du arbetat inom ett avtal och de sista åren i arbetslivet har stor betydelse för hur stor pensionen blir. De premiebestämda pensionerna påverkas till större del av intjänande under hela arbetslivet, vilken värdeutveckling du haft på ditt sparande och dessutom av den förväntade medellivslängden. I den allmänna pensionen räknas alla år på arbetsmarknaden. I tjänstepensionerna gäller lite olika villkor beroende på avtal.

Däremot förväntas 1960-talisterna leva längre än 1950-talisterna. Det påverkar pensionen, eftersom den ska räcka en längre tid. 1960-talisterna förväntas leva omkring ett år längre än 50-talisterna. En del av 1960-talistgenerationen kom också ut i arbetslivet i samband med krisen på 1990-talet. Det var en tid med hög arbetslöshet och inträdesåldern på arbetsmarknaden ökade. Även de kan påverka den sammanlagda tiden på arbetsmarknaden för den här gruppen.

Förväntad medellivslängd

Det finns en skillnad i förväntad medellivslängd mellan de olika generationerna enligt SCB:s livslängdsantaganden. Skillnaden är ungefär ett år per decennium. Det innebär också att

det behövs ett längre arbetsliv för att få en pension i nivå med tidigare generationers. Pensionsmyndigheten har räknat fram en alternativ pensionsålder, dvs hur länge olika generationer behöver arbeta för att få en allmän pension som motsvarar ATP-pensionärernas, de som föddes på 1930-talet.

Tabell 6

Född	Alt pensionsålder	Tid som pensionär	Medellivslängd
Född 1955	67 år, 8 mån	18 år, 1 mån	85 år 9 mån
Född 1965	68 år, 7 mån	18 år, 4 mån	86 år, 11 mån
Född 1975	69 år, 5 mån	18 år, 6 mån	87 år 11 mån
Född 1985	70 år, 2 mån	18 år, 9 mån	88 år, 11 mån

Tabell 6: Förväntad medellivslängd och längd på arbetslivet för att få motsvarande allmän pension som tidigare generationer, källa: Pensionsmyndigheten

Skillnad i kompensationsgrad mellan olika grupper

Den genomsnittliga kompensationsgraden, medianen, skiljer sig åt mellan olika grupper individer. Det finns skillnader mellan inrikes- och utrikes födda och mellan kvinnor och män.

Vi har valt att jämföra individer födda på 60-talet och med en månadslön på 30-35 000 kronor. Dels för att det ligger nära den genomsnittliga lönen i Sverige och dessutom för att det är en inkomstnivå där de flesta individerna hamnar ovanför gränsen för garantipension och under gränsen för högre tjänstepensioner.

I den gruppen har män födda i Sverige den högsta genomsnittliga kompensationsgraden, 59 procent, medan kvinnor som är födda i ett annat land har den lägsta, 47 procent. Viktigt att tänka på är att antalet individer i grupperna inte är lika stora.

Diagram 7

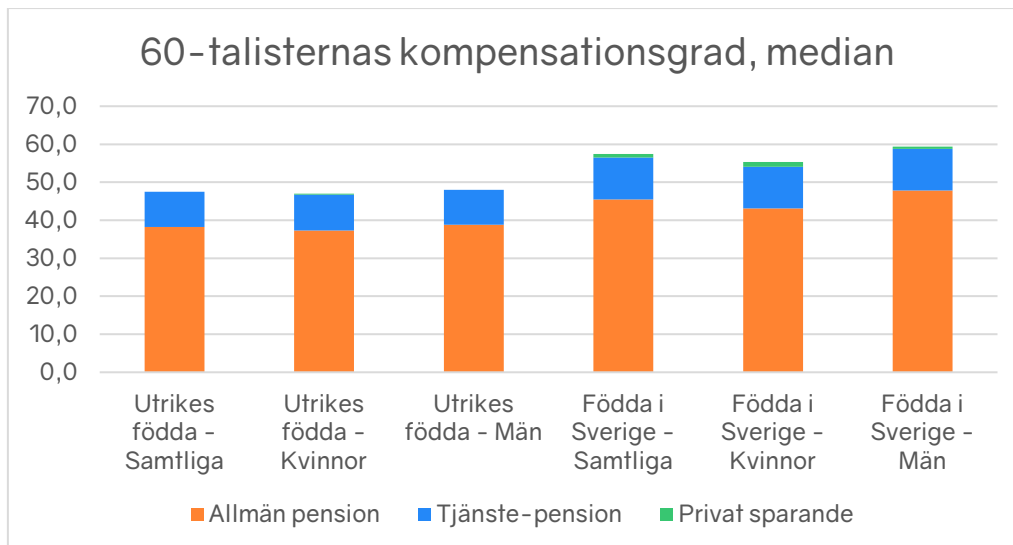

Diagram 7: Median kompensationsgrad för individer födda 1960-1969 med en månadslön på 30-35 000 kronor.

Skillnaden är störst i den allmänna pensionen. Här har inrikes födda män en kompensationsgrad som är tio procentenheter högre än utrikes födda kvinnor. Skillnaden i tjänstepension är inte fullt två procentenheter. I gruppen utrikes födda är det dock troligt att en högre andel individer även har pension som tjänats in i andra länder och som inte ingår i underlaget här.

Kompensationsgrad i olika inkomstnivåer

Tittar vi på kompensationsgraden i olika inkomstnivåer ser vi att tjänstepensionens andel är betydligt högre för individer med högre löner. För privata tjänstemän och statligt anställda är andelen allmän pension och tjänstepension nästan lika. Kompensationsgradsnivån för den allmänna pensionen ligger på mellan 30-34 procentenheter. Orsaken är att en stor del av inkomsten hamnar ovanför taket i den allmänna pensionen, för den här gruppen gäller det för månadslöner över drygt 40 000 kronor. Det privata sparandet är också högre än i andra inkomstnivåer.

Privata arbetare och anställda inom kommun och landsting i de lönelägena har en lägre kompensationsgrad, främst på grund av längre tjänstepension. En förklaring kan vara skillnader i de olika avtalen.

Diagram 8

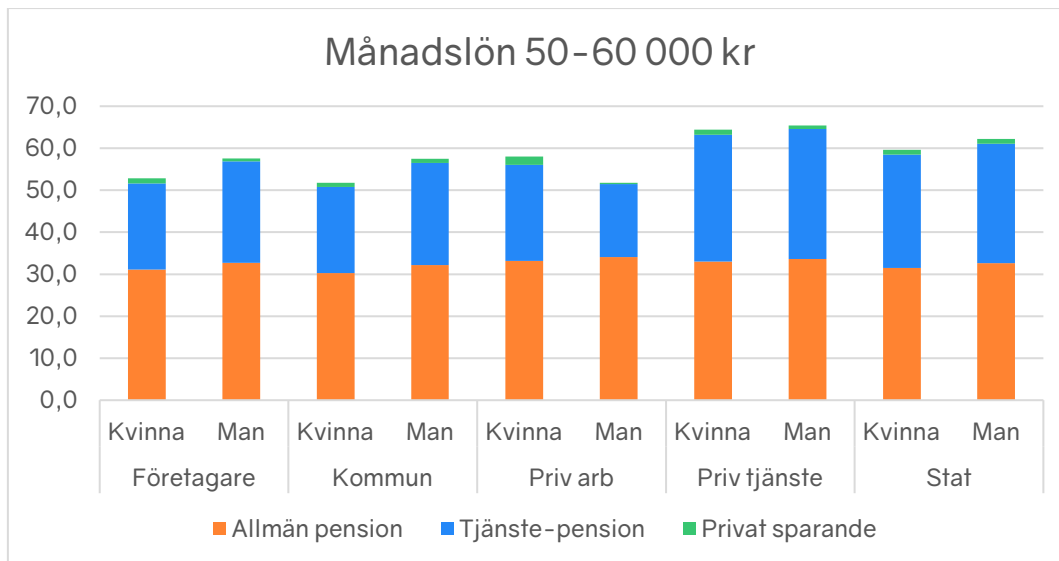

Diagram 8: Median kompensationsgrad för individer födda 1960-69 och med en månadslön på 50-60 000 kronor.

Män och kvinnor har olika kompensationsgrad. Generellt har männen högre genomsnittlig kompensationsgrad än kvinnor trots att slutlönen är densamma. I den här inkomstnivån har kvinnliga arbetare högre genomsnittlig kompensationsgrad än män. Underlaget är dock väldigt litet.

För gruppen med längre månadslöner, 25-30 000 kronor utgör den allmänna pensionen den största delen av pensionen. För alla individer i gruppen är den allmänna pensionens kompensationsgrad 45 procentenheter och mer. För detaljerade uppgifter om kompensationsgrader i de olika löneintervallerna, se bilaga 1.

Diagram 9

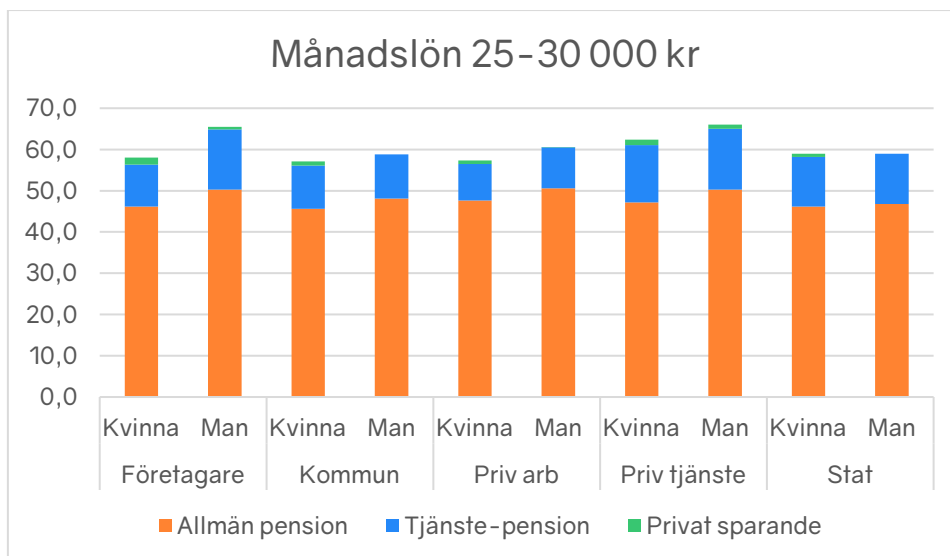

Diagram 9: Median kompensationsgrad för individer födda 1960-69 och med en månadslön på 25-30 000 kr.

För gruppen i mitten, de med inkomster på mellan 30-35 000 kronor, ligger kompensationsgraderna generellt sett något lägre.

Diagram 10

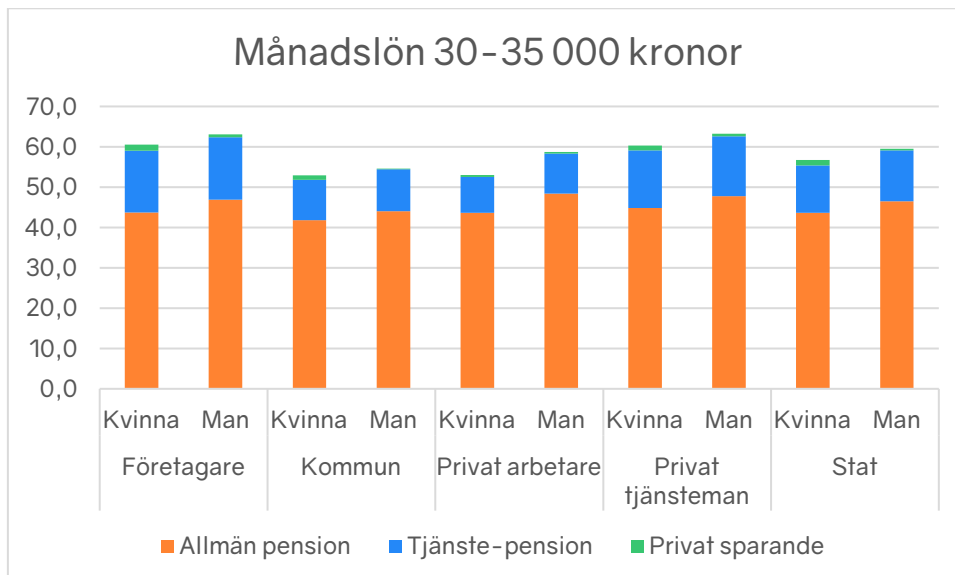

Diagram 10: Median kompensationsgrad för individer födda 1960-69 och med månadslön på 25-30 000 kronor och 30-35 000 kronor.

Kompensationsgrad i olika inkomstnivåer

Vi har även titta på slutlörens storlek och kompensationsgrad. Beroende på vilken slutlönen är skiljer sig kompensationsgraderna åt. Individer med låga inkomster har generellt högre

kompensationsgrad än individer med högre lön. Här är garantipensionen, som fyller ut låg pension, troligen en orsak. Individer med löner runt 40 000 kr/månad har lägst kompensationsgrad medan högre löner höjer kompensationsgraden något. Här kan det vara den högre avsättningen till tjänstepension vid högre inkomster som påverkar. För detaljerade uppgifter, se bilaga 2.

Diagram 11

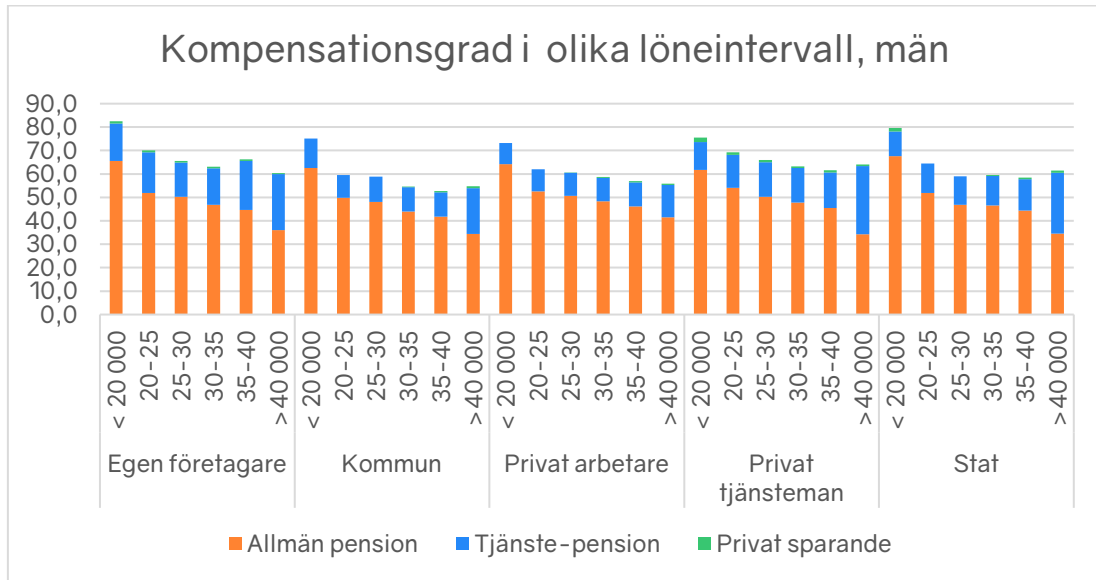

Diagram 11: Median kompensationsgrad för olika lönenivåer för individer födda 1960-69, män i kommunal sektor, privatanställd arbetare, privatanställda tjänstemän och statligt anställda.

Så kan 1960-talisterna få mer i plånboken som pensionärer

Med 10–15 år kvar till pension och en förväntad kompensationsgrad på omkring 60 procent av lönen de sista åren i arbetslivet kan det finnas anledning att fundera på att göra något för att få en bättre ekonomi på äldre dar. En lön på 30 000 betyder med det antagandet en pension på omkring 18 000 kronor. En lön på 40 000 kronor en pension på 24 000 kronor. Men 10–15 år ger också möjlighet att förbättra förutsättningarna. Det finns olika sätt att få mer i plånboken som pensionär – att arbeta längre, spara eller amortera på lån. Det går även att kombinera de olika möjligheterna.

Vi har tittat på fyra olika typfall, alla födda 1968. De fyller alltså 50 år i år. Om de vill få mer i plånboken som pensionärer, jämfört med om de arbetar fram till 65 års ålder, kan de arbeta längre, spara eller amortera på lån.

Jobba ett år till

Fördel: Lön ytterligare ett år. Månadsutbetalningen av pensionen stiger, och utbetalningen är livsvarig. Kräver ingen planering eller minskad konsumtion tidigare i livet.

Nackdel: Kräver att du vill, orkar och kan arbeta längre. Pengarna som höjer pensionen beskattas som inkomst.

Spara

Fördel: Tydligt sparmål. Du kan bestämma själv hur mycket du behöver. Beskattas som kapitalinkomst.

Nackdel: Inget försäkringsmoment. Osäker värdeutveckling. Minskat konsumtionsutrymme under spartiden. Kan påverka storleken på eventuellt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

Amortera

Fördel: Minskade utgifter. Mindre beroende av framtida räntenivåer. Utgifterna minskar redan innan Lasse går i pension. Utgiftsminskningen består livet ut.

Nackdel: Osäker ”värdeutveckling” på pengarna men lägre risk än vid till exempel aktie- och fondsparande. Minskat konsumtionsutrymme.

Leva på sparpengar för att skjuta upp pensionsuttag

Fördel: Tydligt sparmål. Kombinerar möjligheten att sluta tidigare utan att pensionen minskar så mycket och försäkringsmomentet finns kvar. Pensionsutbetalningarna beräknas på kortare uttagstid, vilket ger mer pension varje månad. Kan även innebära skattefördelar, pension som tas ut senare har högre grundavdrag än den som tas ut före 66 års ålder.

Nackdel: Går miste om löneinkomster som dessutom är pensionsgrundande.

Lasse Lagom

Lasse är statligt anställd, tjänar 32 000 kronor i månaden och har arbetat på samma arbetsplats sedan han var 23 år. Han har ett lån på bostaden på 1,5 miljoner kronor. När han gör sin prognos på minPension visar den att han kan räkna med en pension på 60 procent, eller 19 233 kronor i månaden, om han slutar jobba vid 65 års ålder. Efter skatt ger det 15 100 kronor i plånboken (skattenivå 32 kr).

Jobba ett år till

Det ökar Lasses pension med 1 180 kronor i månaden, eller 740 kronor efter skatt.

Spara

För att Lasse ska gå motsvarande inkomstförstärkning genom att spara behöver han spara ihop motsvarande 450 kronor i månaden i 15 år. Beräknad värdeutveckling 2,1 procent enligt prognosstandarden. De pengarna räcker i tio år, med samma inkomstnivå som om han jobbat ett år extra. Men ska pengarna räcka i 20 år så kan vi räkna med att Lasse behöver spara dubbla summan, 900 kr i månaden i 15 år eller totalt 187 000 inklusive värdeutveckling.

Amortera

Lasse kan också välja att amortera för att minska sina utgifter som pensionär.

Om han väljer att amortera istället för att spara så kommer hans lån att minska med 162 000 kronor. Hans lån vid pensioneringen blir 1 338 000 kronor. Med nuvarande räntenivåer och avdragsrätt minskar hans kostnad med ungefär 200 kronor i månaden. Men högre räntenivåer, 4 procent, och borttagen avdragsrätt minskar hans kostnader med 550 kronor i månaden.

Leva på sparpengar först

Lasse kan också välja att sluta jobba vid 65 års ålder men vänta med att ta ut sin pension till 66 års ålder och i stället leva på sitt sparande, det vill säga 187 000 kronor. De pengarna motsvarar vad han skulle få i pension i ungefär ett år. Om han senarelägger sin pension ett år, men utan att jobba, får han 20 256 kronor i månaden livet ut.

	Kompensationsgrad	Före skatt	Efter skatt	Effekt
Pension 65 år	60,1%	19 233	15 100	
Jobba till 66 år	63,8 %	20 413	15 840	+ 740
Sluta jobba 65, ta ut pension 66	63,3 %	20 256	15 733	+ 633
Skillnad utebliven lön år 1		8 767	6 460	77 520

Spara: 900 kronor i 15 år ger samma inkomstnivå i 20 år som att jobba ett år till.

Amortera: Samma summa minskar utgifterna med mellan 200-550 kr i månaden

Cecilia Chef

Cecilia Chef är privatanställd tjänsteman, ITP2-avtalet, och har en månadslön på 58 000 kronor i månaden. Hon har jobbat från 30 års ålder och har kompensationsgrad på 62,2 procent. Det motsvarar en pension före skatt på 36 000 kronor. Efter skatt blir det 25 700 kronor.

Jobba längre

Om hon jobbar vidare ett år, fram till 66 års ålder, stiger pensionen med 3 000 kronor i månaden, livet ut. Efter skatt blir det 2 000 kronor.

Spara

För att Cecilia ska få motsvarande pension i 20 år behöver hon spara 440 000 kronor. Då behöver hon spara drygt 2 000 kronor med en real värdeutveckling på 2,1 procent, i 15 år.

Amortera

Om Cecilia amorterar motsvarande summa, det vill säga 2 000 kr i månaden, så har hon efter 15 år minskat sitt lån med 360 000 kronor. Det totala lånet är då 1 140 000 kronor. Det innebär minskade utgifter med mellan drygt 400 kr per månad, 2 procent ränta och ränteavdrag, eller 1 200 kr i månaden, 4 procent ränta och slojade ränteavdrag.

Leva på sparpengar och skjuta upp pensionen

Cecilias sparpengar på 440 000 kronor räcker till att leva på samma nivå som pensionen i 17 månader. Hennes pension blir vid 66 års ålder 37 800 kronor i månaden och då har hon pengar över, 128 000 kronor.

	Kompensationsgrad	Före skatt	Efter skatt	Effekt
Pension 65 år	62,2 %	36 600	25 700	
Jobba till 66 år	67,4 %	39 600	27 700	+ 2 000
Sluta jobba 65, ta ut pension 66	65,2 %	37 800	26 800	+ 1 100
Skillnad utebliven lön år 1		21 400	12 300	147 600

Spara: 2 000 kronor i månaden i 15 år ger samma pension som vid 66 i 20 år.

Amortera: Samma summa sänker räntekostnaden med 400-1 200 kronor i månaden, livet ut.

Bojan Butiksanställd

Bojan Butiksbiträde kom till Sverige som flykting. Han började jobba i ett byggvaruhus, med tjänstepension inom SAF-LO-avtalet, när han var 32 år. Den nuvarande lönen är 28 000 kronor i månaden. Kompensationsgraden blir relativt låg, på grund av sent inträde i det svenska arbetslivet: 52,3 procent. Det motsvarar en pension på 14 650 kronor. **Men drygt en tusenlapp av Bojans pension är garantipension. Den pensionen får han inte ut förrän från 66 års ålder enligt det nya förslag från riksdagens pensionsgrupp som presenterades i december 2017.**

Pension från 65 års ålder: 13 484 kronor, efter skatt 11 180 kronor (före 66 år 10 000 kr, på grund av lägre grundavdrag)

När Bojan fyller 66 år kan han få ytterligare 1 000 kronor i pension. Efter skatt blir pensionen 12 000 kronor.

Jobba längre

Om Bojan jobbar ett år till höjs kompensationsgraden till 55,5 procent, eller en pension på 15 540 kronor. Ungefär 1 000 kronor kommer från garantipensionen, som nu betalas ut direkt. Efter skatt får Bojan 12 650 kronor.

Spara

Om Bojan vill ha samma pensionsnivå från 65 års ålder (inklusive garantipension) och 20 år framåt behöver han spara 156 000 kronor eller omkring 750 kronor i månaden i 15 år.

Sparandet påverkar inte garantipensionen, men kan minska ett eventuellt bostadstillägg.

Amortera

Lånet minskar med 135 000 kronor till 1 365 000 kronor. Ränteutgiften minskar mellan strax under 200 kronor i månaden till 450 kronor i månaden, beroende på räntenivåer och räntes-avdrag. Amorteringen på lånet kan minska nivån på ett eventuellt bostadstillägg.

Leva på sparpengar först

156 000 kronor motsvarar ungefär ett års pensionsinkomster för Bojan, med garanti-pensionen inräknad. Sedan får Bojan en pension på 15 200 kr i månaden, 340 kronor mindre än om han jobbar till 66 år. Eftersom han får ut en lägre pension än om han jobbat till 66 år kan nivån på ett eventuellt bostadstillägg påverkas positivt. Den uteblivna lönen motsvarar ungefär 56 000 kronor efter skatt.

	Kompensationsgrad	Före skatt	Efter skatt	Effekt
Pension 65 år (ej garantipension)		13 484	11 180 (10 000)	
Garantipension från 66 år	52,3 %	14 650	12 000	
Jobba till 66 år	55,5 %	15 540	12 650	+ 650
Sluta jobba 65, ta ut pension 66	54,3 %	15 200	12 400	+ 400
Skillnad utebliven lön år 1		6 515	4 653	55 836

Spara: 750 kronor i månaden i 15 år motsvarar den högre pensionsnivån i 20 år.

Amortera: Samma summa sänker räntekostnaden på mellan 200–450 kronor i månaden, livet ut.

Anna Kommunanställd

Anna jobbar i äldreomsorgen och hennes tjänstepension heter KAP-KL. Anna har haft en lite trasslig ungdom och hon började inte jobba på allvar förrän vid 36 års ålder. Hon börjar bli medveten om att pensionen inte blir så hög. Hennes lön för den deltidsanställning hon har är 20 000 kronor i månaden.

Vid 65 års ålder får hon en pension på en kompensationsgrad på 55,9 procent eller 11 180 kronor före skatt. **Men en relativt stor del av pensionen, 2 800 kronor, är garantipension. De pengarna betalas inte ut förrän vid 66 års ålder enligt det förslag som riksdagens pensionsgrupp presenterade i december 2017.** Annas pension vid 65 års ålder blir 8 380 kronor före skatt. Efter skatt blir det 7 380 kronor kvar, eller egentligen 6 500 kronor eftersom grundavdraget är lägre fram det år Anna fyller 66 år.

Från 66 års ålder får Anna ut garantipensionen och då blir den totala pensionen 11 180 kronor, 9 530 kronor efter skatt.

Jobba ett år till

Om Anna jobbar ett år till ökar hennes pension med 472 kronor i månaden.

Det är en relativt sett låg ökning. Att den inte ökar med beror på den stora delen garanti-pension. Fördelen med att jobba till 66 år är att Anna inte behöver vänta på garanti-pensionen. Efter skatt får Anna 9 865 kronor i månaden, en ökning med 335 kronor. Men den stora fördelen med att jobba ett år längre är att Anna får lön under det året.

Spara

Om Anna vill ha motsvarande ökning av sin pension 20 år framåt behöver hon spara 300 kronor i månaden i 15 år, eller lite drygt 60 000 kronor. Det sparandet påverkar inte garanti-pensionen men kan sänka ett eventuellt bostadstillägg. Det är mer sannolikt att Anna använder pengarna till att kompensera för utebliven garantipension vid 65 års ålder eller för en buffert för oförutsedda utgifter.

Amortera

Anna bör i första hand fundera på om hon har råd att ha ett lån på 1,4 eller 1,5 miljoner kronor när hon blir pensionär.

	Kompensationsgrad	Före skatt	Efter skatt	Effekt
Pension 65 år (ej garantipension)		8 380	7 380 (6 500)	
Garantipension från 66 år	55,9 %	11 180	9 530	
Jobba till 66 år	58,3 %	11 660	9 865	+ 335
Sluta jobba 65, ta ut pension 66	57,6 %	11 520	9 770	+ 240
Skillnad utebliven lön år 1		8 340	6 000	72 000

Spara: 400 kr i månaden i 15 år ger omkring 60 000 kronor.

Amortera: Troligen kan hon inte ha så stora lån.

Bilaga 1

Median kompensationsgrad för individer födda 1960-1969

Månadslön 25-30 000 kr

Sysselsättning	Kön	Allmän pension	Tjänstepension	Privat sparande
Egen företagare	Kvinna	46,2	10,1	1,7
Kommun	Kvinna	45,6	10,5	1,0
Privat arbetare	Kvinna	47,6	8,9	0,8
Privat tjänsteman	Kvinna	47,2	13,9	1,3
Stat	Kvinna	46,2	12,0	0,8
Övrig	Kvinna	46,4	9,1	1,1
Egen företagare	Man	50,3	14,6	0,6
Kommun	Man	48,1	10,7	0,0
Privat arbetare	Man	50,6	9,9	0,1
Privat tjänsteman	Man	50,3	14,7	1,0
Stat	Man	46,8	12,2	0,0
Övrig	Man	47,9	8,1	0,0

Månadslön 30-35 000 kr

Sysselsättning	Lön	Allmän pension	Tjänstepension	Privat sparande
Egen företagare	Kvinna	43,7	15,3	1,5
Kommun	Kvinna	41,8	10,0	1,1
Privat arbetare	Kvinna	43,6	8,9	0,5
Privat tjänsteman	Kvinna	44,8	14,3	1,2
Stat	Kvinna	43,6	11,8	1,3
Övrig	Kvinna	43,8	10,1	1,2
Egen företagare	Man	46,9	15,5	0,7
Kommun	Man	44,0	10,4	0,2
Privat arbetare	Man	48,4	9,9	0,4
Privat tjänsteman	Man	47,8	14,8	0,6
Stat	Man	46,5	12,6	0,4
Övrig	Man	46,2	10,0	0,4

Månadslön 50-60 000 kr

Sysselsättning	Kön	Allmän pension	Tjänstepension	Privat sparande
Egen företagare	Kvinna	31,1	20,5	1,2
Kommun	Kvinna	30,3	20,5	1,0
Privat arbetare	Kvinna	33,2	22,8	2,0
Privat tjänsteman	Kvinna	33,0	30,2	1,2
Stat	Kvinna	31,5	27,0	1,1
Övrig	Kvinna	31,5	21,9	1,1
Egen företagare	Man	32,7	24,2	0,7
Kommun	Man	32,2	24,3	1,0
Privat arbetare	Man	34,1	17,4	0,3
Privat tjänsteman	Man	33,6	31,0	0,8
Stat	Man	32,6	28,5	1,1
Övrig	Man	32,2	23,6	0,9

Bilaga 2

Median kompensationsgraden för olika inkomstnivåer för personer födda 1960-1969

	Kön	löne-intervall	Allmän pension	Tjänste-pension	Privat sparande
Egen företagare	Kvinna	< 20 000	60,5	12,5	1,9
Egen företagare	Kvinna	20-25	52,0	12,8	1,0
Egen företagare	Kvinna	25-30	46,2	10,1	1,7
Egen företagare	Kvinna	30-35	43,7	15,3	1,5
Egen företagare	Kvinna	35-40	42,9	13,9	1,3
Egen företagare	Kvinna	>40 000	35,0	17,6	1,0
Kommun	Kvinna	< 20 000	57,3	10,8	1,4
Kommun	Kvinna	20-25	49,1	10,4	0,8
Kommun	Kvinna	25-30	45,6	10,5	1,0
Kommun	Kvinna	30-35	41,8	10,0	1,1
Kommun	Kvinna	35-40	39,5	9,8	1,0
Kommun	Kvinna	>40 000	34,8	14,5	1,0
Privat arbetare	Kvinna	< 20 000	60,0	8,6	0,4
Privat arbetare	Kvinna	20-25	50,4	8,5	1,0
Privat arbetare	Kvinna	25-30	47,6	8,9	0,8
Privat arbetare	Kvinna	30-35	43,6	8,9	0,5
Privat arbetare	Kvinna	35-40	40,8	9,5	0,7
Privat arbetare	Kvinna	>40 000	36,1	11,5	0,5
Privat tjänsteman	Kvinna	< 20 000	62,9	14,0	0,5
Privat tjänsteman	Kvinna	20-25	51,6	13,8	1,5
Privat tjänsteman	Kvinna	25-30	47,2	13,9	1,3
Privat tjänsteman	Kvinna	30-35	44,8	14,3	1,2
Privat tjänsteman	Kvinna	35-40	42,4	14,4	1,2
Privat tjänsteman	Kvinna	>40 000	34,8	25,7	1,1
Stat	Kvinna	< 20 000	61,4	11,5	2,4
Stat	Kvinna	20-25	50,9	12,3	0,0
Stat	Kvinna	25-30	46,2	12,0	0,8
Stat	Kvinna	30-35	43,6	11,8	1,3
Stat	Kvinna	35-40	41,1	12,1	1,2
Stat	Kvinna	>40 000	33,3	22,6	1,1
Övrig	Kvinna	< 20 000	60,0	8,5	1,4
Övrig	Kvinna	20-25	51,1	9,2	1,0
Övrig	Kvinna	25-30	46,4	9,1	1,1
Övrig	Kvinna	30-35	43,8	10,1	1,2
Övrig	Kvinna	35-40	40,6	10,0	1,1
Övrig	Kvinna	>40 000	32,7	17,9	1,1
Egen företagare	Män	< 20 000	65,5	16,1	0,9
Egen företagare	Män	20-25	51,9	17,4	0,7

Egen företagare	Män	25-30	50,3	14,6	0,6
Egen företagare	Män	30-35	46,9	15,5	0,7
Egen företagare	Män	35-40	44,6	20,9	0,8
Egen företagare	Män	>40 000	36,1	23,8	0,5
Kommun	Män	< 20 000	62,5	12,6	0,0
Kommun	Män	20-25	49,9	9,7	0,0
Kommun	Män	25-30	48,1	10,7	0,0
Kommun	Män	30-35	44,0	10,4	0,2
Kommun	Män	35-40	41,8	10,4	0,5
Kommun	Män	>40 000	34,4	19,5	0,8
Privat arbetare	Män	< 20 000	64,2	9,0	0,0
Privat arbetare	Män	20-25	52,6	9,4	0,0
Privat arbetare	Män	25-30	50,6	9,9	0,1
Privat arbetare	Män	30-35	48,4	9,9	0,4
Privat arbetare	Män	35-40	46,1	10,3	0,6
Privat arbetare	Män	>40 000	41,5	13,8	0,6
Privat tjänsteman	Män	< 20 000	61,7	11,9	1,9
Privat tjänsteman	Män	20-25	54,1	14,1	1,0
Privat tjänsteman	Män	25-30	50,3	14,7	1,0
Privat tjänsteman	Män	30-35	47,8	14,8	0,6
Privat tjänsteman	Män	35-40	45,5	15,2	0,9
Privat tjänsteman	Män	>40 000	34,3	29,0	0,8
Stat	Män	< 20 000	67,6	10,5	1,5
Stat	Män	20-25	51,9	12,5	0,0
Stat	Män	25-30	46,8	12,2	0,0
Stat	Män	30-35	46,5	12,6	0,4
Stat	Män	35-40	44,4	13,3	0,8
Stat	Män	>40 000	34,6	25,9	1,0
Övrig	Män	< 20 000	64,9	7,2	0,0
Övrig	Män	20-25	51,5	9,1	0,0
Övrig	Män	25-30	47,9	8,1	0,0
Övrig	Män	30-35	46,2	10,0	0,4
Övrig	Män	35-40	44,1	12,6	0,4
Övrig	Män	>40 000	32,4	22,4	0,6